

Trg danes in jutri

Kdorkoli je kupoval na Ljubljanskem živilskem trgu sadje in zelenjavo, se je lahko razburjal — včasih je bilo treba za šopek peteršilja ali korenja odšteti več kot za zrezek, zgodilo pa se je, da zelenjave tudi za zlato ni bilo moč dobiti

Vsi pristojni dejavniki, od Skupščine mesta Ljubljane do Uprave živilskih trgov so spoznali potrebo, da bi smotrneje organizirali preskrbo mesta Ljubljane z osnovnimi kmetijskimi živilskimi proizvodi. Zaradi tega bo Mestna skupščina razpravljala še ta mesec o osnutku družbenega dogovora o organizaciji proizvodnje in preskrbi Ljubljane s kmetijskimi živilskimi pridelki, ki naj bi zboljšali preskrbo Ljubljane in zagotavljali take cene, ki bi bile hkrati vzpodbudne za proizvajalce, obenem pa dostopne tudi potrošnikom.

Družbeni dogovor zagotavlja redno preskrbo

Osnutek družbenega dogovora predvideva, da je preskrba Ljubljane s kmetijskimi živilskimi pridelki dejavnost posebnega družbenega pomena in zaradi tega se skupščina mesta Ljubljane in Skupščine občin prizadevajo, da zagotavljajo številne ugodnosti za podpisnike tega dogovora. Prednost bodo dajale gradnji skladišč za shranjevanje kmetijskih proizvodov, gradnji prodajnih kapacitet, zagotavljanje bodo plačevanje nižjega prispevka za uporabo mestnih zemljišč in se zavzemale, da bi organizacije, podpisnice tega dogovora, plačevale nižje najemnine za poslovalne prostore. Prav tako pa bi z davčno politiko stimulirale proizvodnjo in promet naslednjih kmetijskih živilskih pridelkov: kruha, mleka in masla, svežega mesa in rib, sadja, zelenjave in povrtnin.

Osnutek družbenega dogovora poizkuša razbiti lokalizem, saj določa, da lahko k temu dogovoru pristopi vsaka proizvodna in trgovska organizacija, ne glede na to, kje ima sedež, če sprejme pravice in obveznosti, ki so določene.

Ljubljana kot veliko mesto potrebuje redno dobavo velikih količin svežih kmetijskih proizvodov, prav tako pa potrebuje tudi zalogo osnovnih prehranbenih proizvodov, ki so še kako pomembni v primeru naravne nesreče.

Podpisnice tega družbenega dogovora se zaradi tega obvezujejo, da bodo iz ustvarjenega dohodka prispevale k izgradnji hladilnih in skladiščnih kapacitet, prav tako pa bodo deloma sodelovale tudi pri izgradnji širše maloprodajne mreže.

Veliko piscev člankov, pa tudi občanov samih je ugotovilo pomanjkljivosti pri preskrbi prebivalstva, posebno veliko kritik pa je letelo na visoke cene, ki so mnogokrat odraz neurejenih razmer pri preskrbi mesta s prehranbenimi artikli. Prav zaradi tega je prišlo do pobude sindikata, naj bi povezali kmetijsko proizvodnjo, blagovni promet in potrošnjo in dosegli boljšo preskrbo, na katero ne bi mogli vplivati prekupčevalci in zaslužkarji. Na predlog mestne konference SZDL je IS SML imenoval iniciativni odbor, ki je pripravil osnutek družbenega dogovora, s katerim naj bi zagotovili redno preskrbo mesta.

Teze tega družbenega dogovora so obravnavali že vsi mestni in občinski dejavniki kakor tudi OZD ki oskrbujejo Ljubljano s kmetijskimi živilskimi pridelki, teze pa so obravnavali tudi v medobčinskem odboru GZ Ljubljana, medobčinskem svetu Zveze sindikatov in na skupnosti občin ljubljanske regije. Pri tem velja ugotoviti, da so pri oblikovanju osnutka sodelovali tudi Mestna konferenca in Občinske konference svetov potrošnikov. Osnovni cilj samoupravnega organiziranega sistema preskrbe Ljubljane je zboljševanje pogojev za boljšo preskrbo Ljubljane s kmetijskimi živilskimi pridelki, pospeševanje

proizvodnje in blagovnega prometa s temi pridelki, kakor tudi hitrejšo samoupravno povezovanje trgovine, proizvodnje in potrošnikov.

Kako je bilo včeraj in kako bo jutri

Če si februarja iskal peteršilj, ga nisi našel ali pa si plačal zanj tisočak. Kako bo jutri?

Vprašanje preskrbe prav gotovo ni samo stvar družbenega dogovora temveč vseh potrošnikov, trgovine in proizvajalcev.

Celotni sistem preskrbe je bil do sedaj prepuščen bodisi dobri volji neposrednih kmetijskih proizvajalcev oz. »branjev«, ki so prodajali svoje proizvode na živilskih trgih in trgovskim organizacijam, ki pravzaprav zaradi sistema fiksne marže niso navdušene nad prodajo cenjenih kmetijskih proizvodov. Dosedanji način obračunavanja trgovskim organizacijam dopušča dohodek le v odstotkih glede na vrednost prodanega blaga, in če to prevedemo v smisel trgovine lahko ugotovimo, da se izplača prodajati čim dražje blago, saj lahko od kilograma krompirja, ki stane 2000 din zasluži mnogo več kot od kilograma, ki stane le 4 din. Ob tem je treba vedeti, da se Slovenija pretežno preskrbuje z zelenjavo iz drugih krajev Jugoslavije, transportni stroški in kalo pa večkrat presega tisti odstotek, ki ga sme trgovina zaračunati za prodajo.

Posledica takega sistema je jasna. Kupi čim manj po čim večjih cenah, saj bo tako tvoj dohodek večji.

Redko kdaj lahko človek sreča kmeta, ki ti bo prodal kilogram krompirja vsaj 2 dinarja ceneje kot bi ga lahko. Jasno je, da zaradi tega ljubljanski živilski trg ni poceni, saj se cene povrtnin in sadja vidno gibljejo v mejah cen, ki jih imajo trgovske organizacije.

Je osnutek res populn?

Družbeni dogovor naj bi tak položaj spremenil, ker pa je osnutek še vedno v razpravi lahko razmišljamo, ali resnično nudi možnost boljše in cenejše preskrbe prebivalstva s kmetijskimi živilskimi proizvodi.

Družbeni dogovor v drugem členu ugotavlja, da predmet tega dogovora preskrbe Ljubljane z zadostnimi količinami odgovarjajoče kvalitete vrste asortimenta kruha, mleka, masla, svežega mesa in rib, sadja, zelenjave in povrtnin, ničesar pa ne govori o cenah, ki so izredno pomembne za potrošnika. Res je, da je predvideno sporazumevanje v skladu s sistemom in politiko cen o cenah in delitvi ustvarjenega dohodka in enotnih pogojih prodaje, vendar na žalost pri tem sporazumevanju sodelujejo OZD med tem, ko je pomen konference svetov potrošnikov v celotnem družbenem dogovoru omenjen le v predgovoru in sklepni obrazložitvi.

Skupščina, ki je organ upravljanja skupnosti za preskrbo in je sestavljena iz zbora uporabnikov in zbora izvajalcev, zajema tudi delegata mestne in

občinske konference svetov potrošnikov, predstavnikov teh svetov pa sodelujejo tudi v koordinacijskem odboru, ki spremlja in usklajuje izvajanje tekočih nalog, vendar je vprašanje, če je to dovolj. Tako vprašanje je tem večje, ker družbeni dogovor vse oskrbovalce zavezuje tudi materialno, ostale podpisnike pa zgolj organizacijsko nadzorno.

Vprašanje se postavlja tudi glede odprtosti ljubljanske tržnice. Vsaka delovna organizacija, ki bi želela nastopati v Ljubljani, mora s tem družbenim dogovorom prevzeti tudi del obveznosti, kar pa je verjetno manjšim DO v drugih republikah, tako po materialni, kot tudi formalno pravni plati, preveliko opravilo. Prav te DO pa so tiste, ki so neposredni proizvajalec, ki večkrat ne more prodati svojih proizvodov, tudi po najnižjih cenah ne. Verjetno bi bilo treba premisliti, ali tak osnutek družbenega dogovora ne omogoča posameznim DO posebne privilegije; ali res omogoča iskanje najenostavnejših rešitev, sklepanja dogovorov in sporazumov med proizvodnimi in trgovskimi organizacijami pod boljšimi pogoji, ki pokrivajo tako prodajni rizik kot kalo, nosijo pa še možnost amortizacije in razširjene reprodukcije postavitve novih hladilnih in skladiščnih kapacitet.

Vprašati se je treba, ali ne bomo potem kupovali paradiznika in paprike po 20 dinarjev za kilogram, medtem ko bodo v Gevgeliji ponujali kilogram paradiznika po 1 dinar in ga potem, ker ne bo kupca, ponovno razmetali po polju za gnjilo.

Ta družbeni dogovor, za katerega si vsi močno prizadevamo, mora izboljšati preskrbo Ljubljane s kmetijskimi živilskimi pridelki, to pa pomeni, da niso za njegovo oblikovanje dolžne samo družbeno politične organizacije, temveč vsi občani.

B. POGACNIK

Nova kakovost pri izvajanju vaj ZRVS

V letošnjem letu so osnovne organizacije ZRVS v občini Ljubljana-Center pri izvajanju letnih izpitov dosegle kakovostni premik v vseh pogledih. Kar je bil lani le zelo uspešen poskus nekaterih naših osnovnih organizacij, je letos postala splošna praksa. V letošnjem letu je občinski organizaciji ZRVS uspelo spodbuditi prav vse osnovne organizacije, da so priredile svoje letne orientacijske pohode izven Ljubljane, na pomembnejših področjih, znanih iz NOB. Pri tem so uspeli pritegniti vse družbeno politične faktorje s svojega področja, kakor tudi s terena, na katerem so izvajali akcije. Povsod, pa najsi bo v Semiču, na Vačah, na Travnih gori, kakor tudi na Blokah, so se naše akcije razvile v pomemben družbeno političen dogodek, ki je upival na vse navzoče.

Posebej pomembno je, da se je vseh akcij udeleževala tudi mladina s svojimi pohodnimi enotami, taborniki, mladinskimi ekipami in ekipami organizacij za tehnično kulturo, kot so raketarji, letalski modelarji ipd. Vse ekipe so pomembno oživele in povzdignile tako program naših posameznih akcij, kakor tudi splošno vzdušje na teh akcijah. Če akcije globalno ocenimo, moremo videti pomemben napredek v tem, da so takšne akcije letos izvedle prav vse organizacije ZRVS v naši občini. Naj si sedaj ogledamo vsaj v osnovnih črtah posamezne te akcije.

V Semiču, pomembnem partizanskem kraju Bele krajine sta skupaj z belokranjskimi tovariši osnovni organizaciji ZRVS Stari Vodma! in Poljane konec maja priredili svoje letne izpite. Izpite je delalo 182 rezervnih starešin iz Ljubljane in okrog 50 tovarišev iz Bele krajine. Akcije se je udeležilo okrog 450 udeležencev iz Ljubljane.

Prav tako konec maja so osnovne organizacije ZRVS Ajdovščina, Kolodvor in Prule, skupaj s tovariši RVS iz Ribnice in Sodražice priredile podoben orientacijsko taktični pohod. Tudi to pot je bila udeležba zelo ugodna. Iz Ljubljane je opravljalo izpit 345 tovarišev, skupaj z osnovno organizacijo ZRVS Sodražica, kjer je pristopilo izpitom 45 starešin. Vseh udeležencev je bilo 600 od tega samo iz Ljubljane okrog 400, 200 udeležencev pa je bilo iz okoliških krajev.

Nedelja, 30. maj 1976 je bila že tradicionalni dan srečanja občanov Tabora z občani Vač. V okviru tega že tradicionalnega srečanja so nastopili tudi člani osnovne organizacije ZRVS Tabor. Izpite je opravljalo 10 rezervnih starešin. Posebnost te akcije je bila v tem, da se je orientacijsko taktičnega pohoda množično udeležilo tudi precej drugih ekip iz KS Tabor, kakor na primer: borci, mladina, taborniki, člani civilne zaščite in predstavniki mnogih drugih množičnih družbenih in družbeno političnih organizacij. Vseh udeležencev samo iz KS Tabor je bilo okoli 600, a domačinov se je udeležilo preko 1.000 ljudi.

Lep sobotni dan 12. 6. 1976 je bil kaj primerno okolje za množično srečanje občanov KS Gradišče, kakor tudi občanov KS s področja Blok. Prvo tovrstno snidenje je primeren okvir tudi zelo uspešno izvedene akcije osnovnih organizacij ZRVS Gradišče in Stara Ljubljana. Pri tem so pomembno pomoč vložili tovariši iz osnovnih organizacij ZRVS Blok. K izpitom je pristopilo 130 RVS. Posebnost teh izpitov je bila v tem, da so RVS preiskovali svojo spretnost v streljanju s puškornim izstrelkom na daljavi 300 m. Uspehi strelskih vaj so bili glede na težke pogoje zelo zadovoljivi.

Po tem kratkem pregledu naših letošnjih akcij moremo kot zaključek ugotoviti predvsem to, da beležimo pomemben uspeh v vidni osamosvojitvi osnovnih organizacij ZRVS naše občine. To je na vsak način nadvse pomembno. Nikakor pa ne smemo pozabiti vidne pomoči vseh KS naše občine, ki so aktivno pomagale tako moralno, kakor tudi materialno, da so naše letošnje akcije dosegle tako visoko raven.

TINE ARKO

